બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

બાળ સત્સંગ પરીક્ષા કાર્યાલય

સત્સંગ વિહાર - ૧ : પ્રેક્ટિસ પેપર - ૭

જવાબપત્ર - ૭

સમય : ૨ કલાક
કુલ ગુણ : ૧૦૦

પ્ર.૧ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ચોરસ ખાનામાં જવાબ નંબર લખો. **[૪૦]**

૧. આરતીની રચના કયા સ્થળે કરવામાં આવી હતી ?

(૧) વડતાલ **(૨) કાલવાણી** (૩) જૂનાગઢ — ૧. **૨**

૨. આરતીમાં ''પુરુષોત્તમ પ્રગટનું, જે દર્શન કરશે, કાળકર્મથી છુટી કુટુંબ સહિત તરશે.'' પછી કઈ પંક્તિ આવે છે ?

(૧) નારાયણસુખદાતા, દ્વિજકુળ તનુ ધારી,
પામર પતિત ઉધ્ધાર્યા, અગણિત નરનારી.

(૨) આ અવસર કરૂણાનિધિ, કરુણા બહુ કીધી,
મુક્તાનંદ કહે મુક્તિ, સુગમ કરી સીધી.

(૩) નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા કરતાં અવિનાશી,
અડસઠ તીરથ ચરણે, કોટી ગયા કાશી.

— ૨. **૨**

૩. વ્યાપકાનંદ સ્વામી કોનો જીવ લઈ ઘોડીને જીવતી કરી ?

(૧) માખીનો **(૨) મચ્છરનો** (૩) પગંગિયાનો — ૩. **૨**

૪. ચારો વેદોમાં ૧ વેદ ?

(૧) વચનામૃત (૨) શિક્ષાપત્રી **(3) અથર્વ** — ૪. **3**

૫. જન્મ-મરણના ચક્રમાં જીવ કયો સર્વોત્તમ દેહ ધારણ કરે છે ?

(૧) પશુનો (૨) વૃક્ષનો **(3) મનુષ્યનો** — ૫. **3**

૬. ઘનશ્યામ નાનપણમાં ક્યાં રહેતા હતા ?

(૧) છપૈયા (૨) અટલાદરા (૩) જેતલપુર — ૬. **૧**

૭. રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠ વર્ણીને દીક્ષા ક્યાં આપી ?

(૧) જેતલપુર (૨) લોયા **(3) પિપલાણા** — ૭. **3**

૮. ધર્મદેવ ઘનશ્યામને નિત્ય શું શીખવતા ?

(૧) માળા **(૨) હિન્દુ શાસ્ત્ર** (૩) તરણકલા — ૮. **૨**

૯. રાજા વજેસિંહે દરબારમાં લાડુદાનજીને ગાતા સાંભળી શું કર્યું ?

(૧) ના ખુશ થયા. (૨) ખુશ થયા અને ધન આપ્યું. — ૯. **3**

(3) ખુશ થયા અને સોનાથી મઢવાનું વિચાર્યું.

૧૦. મૂળજી ભગતે ગામના વૃદ્ધોને શું કરતા જોયા ?

(૧) ગામના વૃદ્ધો ગામગપાટા કરતા હતા, કોઈપણ ભગવાનનું નામ લેતું ન હતું. — ૧૦. **૧**

(૨) સર્વે વૃદ્ધો ભગવાનનું નામ સ્મરણ કરતા હતા.

(૩) સર્વે વૃદ્ધો પોતાના પૌત્રોને ભગવાનની વાતો કરતા હતા.

૧૧. સ્વામીબાપાએ સંતના પ્રશ્નનો (પત્રનો) ઉત્તર આપ્યો, ત્યારે અંગ્રેજીમાં જવાબ કોણે લખ્યો ?

(૧) ધર્મચરણ સ્વામી **(૨) સ્વામીબાપા** (૩) ટાઈપ કર્યો **૧૧.** | ૨ |

૧૨. શિખરબદ્ધ મંદિરમાં થતી દિવસની પહેલી આરતી કઈ ?

(૧) મંગળા (૨) શયન (૩) રાજભોગ **૧૨.** | ૧ |

૧૩. એકાદશી કેટલી રીતે કરી શકાય છે ?

(૧) ૧ (૨) ૨ **(૩) ૩** **૧૩.** | ૩ |

૧૪. યોગીજી મહારાજે શેની સ્થાપના કરી ?

(૧) લાઈટ બલ્બ **(૨) બાળમંડળ** (૩) કથાવાર્તા **૧૪.** | ૨ |

૧૫. આરતી ઉતારી જ્યોત પર કેટલીવાર પ્રદક્ષિણાની જેમ જળ ફેરવવાનું હોય ?

(૧) ૨ **(૨) ૩** (૩) ૪ **૧૫.** | ૨ |

૧૬. ડુંગળી, લસણ અને હિંગ આપણે શા માટે ન ખવાય ?

(૧) રોગનું કારણ છે. **(૨) તે ખોરાક તામસી છે.** **૧૬.** | ૨ |

(૩) તે આપણને મૃત્યુ આપે છે.

૧૭. હિમરાજ શાહ કયા પ્રસંગ દ્વારા સૌ પ્રથમવાર સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સંપર્કમાં આવ્યા ?

(૧) ગોપાળાનંદ સ્વામીએ માંગેલ ધર્માદા દ્વારા **૧૭.** | ૨ |

(૨) ગોપાળાનંદ સ્વામીની નાડી તપાસતા

(૩) ગોપાળાનંદ સ્વામીની કથાવાર્તા દ્વારા

૧૮. પુનર્જન્મ પર સંશોધન કરનાર સંશોધનકાર કોણ છે ?

(૧) આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન **(૨) ઈઆન સ્ટીવનસન** (૩) કોપરનીક્સ **૧૮.** | ૨ |

૧૯. એક નીચી જ્ઞાતિના ગરીબ વ્યક્તિને અંતકાળે (મૃત્યુ સમયે) શેના દર્શન થયા ?

(૧) શ્રીજી મહારાજના કથા કરતા (૨) શ્રીજી મહારાજ રાસ રમતા **૧૯.** | ૩ |

(૩) શ્રીજી મહારાજની મૂર્તિ પીરસતા

૨૦. સ્વામીબાપાની ૫૧મી જન્મજયંતિ વખતે ૧૧ દિવસનાં ઉત્સવ દરમિયાન કયા દિવસે સ્વામીબાપાએ નાની સેવા કરી ?

(૧) છેલ્લા દિવસે (૨) બીજા દિવસે (૩) પાંચમાં દિવસે **૨૦.** | ૧ |

૨૧. માણસિયો ખુમાણના જીવનમાં નીચેનામાંથી કઈ ઘટના ઘડી ન હતી ?

(૧) રૂા. ૨ લાખ (૨,૦૦,૦૦૦) બચત કરી **(૨) નોકરીમાં પ્રગતિ મળી** **૨૧.** | ૨ |

(૩) ચોખ્ખો ધર્માદો કાઢતા

૨૨. શ્રીજી મહારાજે ફૂલદોલનો ઉત્સવ કયા સ્થળે ઉજવ્યો હતો ?

(૧) પંચાળા (૨) સારંગપુર (૩) વડતાલ **૨૨.** | ૧ |

૨૩. રાજા વજેસિંહનો દરબાર ક્યાં હતો ?

(૧) ભાવનગર (૨) અમદાવાદ (૩) લંડન **૨૩.** | ૧ |

૨૪. શ્રીજીમહારાજને પોતાના ભક્તોએ ચાર લક્ષણથી ઓળખ્યા છે, નીચેનું કયું લક્ષણ તેમાનું નથી ?

(૧) દિવ્ય સ્વરૂપ (૨) સર્વોપરી **(૩) વિષ્ણુના અવતાર** **૨૪.** | ૩ |

૨૫. ૧૦૦ વર્ષ પૂર્વે ઘનશ્યામ મહારાજની મૂર્તિ કયા ગામમાં પધરાવવાની હતી ?

(૧) રામપુરા, સુરત (૨) અમદાવાદ (૩) બોચાસણ **૨૫.** | ૧ |

૨૬. વાછરડાંઓને કેટલા દિવસથી ખાવો નહોતું મળ્યું ?

(૧) ૧-૪ (૨) ૧ **(૩) ૨-૩** **૨૬.** 3

૨૭. વર્તમાન ધરાવ્યા બાદ ગળામાં શું ધારણ કરવામાં આવે છે ?

(૧) ફુલહાર (૨) માળા **(૩) બે સરની કંઠી** **૨૭.** 3

૨૮. પૂજામાં કેટલી માળા અને પ્રદક્ષિણા કરવી જોઈએ ?

(૧) ૬-૧૦ (૨) ૩-૧૧ **(૩) ૫-૧૧** **૨૮.** 3

૨૯. બાળસભામાં શું ન કરવું જોઈએ ?

(૧) સભામાં ભાગ લેવો **(૨) અન્ય બાળકને હેરાન કરવા** (૩) ધ્યાન આપવું **૨૯.** ૨

૩૦. કયું શાસ્ત્ર સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનું નથી ?

(૧) સ્વામીની વાતો **(૨) રામાયણ** (૩) વચનામૃત **૩૦.** ૨

૩૧. વાઘાખાચરની સર્વે ઉપાધિ ટળી ગઈ. તેમના ભૂંડા સ્વપ્ના અને દુર્ગુણો ટળી ગયા. જ્યારે તેમને.........

(૧) નિરાવરણ સ્થિતિ થઈ (૨) અંતરમાં શાંતિ થઈ (૩) બંને **૩૧.** ૧

૩૨. મહંતે નીલકંઠવર્ણીને મઠમાં રોકવા કેટલા રૂપિયા આપવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો ?

(૧) ૧ રૂપિયો (૨) રૂ. ૫ લાખ **(૩) રૂ. ૧ લાખ** **૩૨.** 3

૩૩. કોણે શ્રીજી મહારાજને પૂછ્યું કે ''મહારાજ તમે ડાબી બાજુથી જમણી તરફ શા માટે જોયું ?''

(૧) દાદાખાચર (૨) ગુણાતીતાનંદ સ્વામી **(૩) મુક્તાનંદ સ્વામી** **૩૩.** 3

૩૪. સહજાનંદ સ્વામીએ કેટલા વરદાન માંગ્યા ?

(૧) ૩ **(૨) ૨** (૩) ૫ **૩૪.** ૨

૩૫. ગાદી સોંપવાના પ્રસંગને શું કહેવામાં આવે છે ?

(૧) મંગલાચરણ (૨) સ્વાગત **(૩) પટ્ટાભિષેક** **૩૫.** 3

૩૬. કયા દેવ બ્રહ્માંડના સંચાલક નથી ?

(૧) ગણેશ (૨) વિષ્ણુ (૩) બ્રહ્મા **૩૬.** ૧

૩૭. ''આ અમારે રહેવાનું અક્ષરધામ છે.'' આ વાક્ય શ્રીજી મહારાજે કોને ઉદ્દેશીને કહ્યું ?

(૧) ગોપાળાનંદ સ્વામી **(૨) ગુણાતીતાનંદ સ્વામી** (૩) પોતાને **૩૭.** ૨

૩૮. પ્રગટ સત્પુરુષ શું છે ?

(૧) સદ્‌ગુરુ (૨) સંત **(૩) મોક્ષનું દ્વાર** **૩૮.** 3

૩૯. મનુષ્ય દેહ પ્રાપ્ત કર્યા પહેલા જીવ કેટલા જાતના દેહ ધારણ કરે છે ?

(૧) ૩૨ લાખ **(૨) ૮૪ લાખ** (૩) ૮૬ લાખ **૩૯.** ૨

૪૦. ઘનશ્યામ પ્રભુના મોટાભાઈનું નામ શું હતું ?

(૧) રામપ્રતાપભાઈ (૨) ઈચ્છારામ (૩) ધર્મદેવ **૪૦.** ૧

૪૧. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી ઈચ્છતા હતા કે દુનિયામાં સત્સંગ .... ફેલાય.

(૧) પાંદડે - પાંદડે (૨) દરેક ખંડમાં (૩) દરેક ઘરમાં **૪૧.** ૧

૪૨. ભગવાન સ્વામિનારાયણે કયા ગ્રંથો આપ્યા ?

(૧) વચનામૃત (૨) શિક્ષાપત્રી **(૩) બંને** **૪૨.** 3

૪૩. ભક્તો જંગલમાં, ગુફામાં કે પર્વતની ટોચે શેનો અનુભવ કરતા ?

(૧) ભક્તિનો (૨) મોક્ષ/મુક્તિનો **(૩) શાંતિનો** **૪૩.** 3

૪૪. 'અક્ષરવાટ' એટલે કોના દ્વારા શ્રીજી મહારાજનું પ્રગટપણું ?

(૧) ગુણાતીત ગુરુપરંપરા (૨) ધર્મ પરંપરા (૩) વંશ પરંપરા — ૪૪. **૧**

૪૫. ''બધાનાં નામ પાડનાર તો ભગવાન જ છે.'' એમ કોણ કહ્યું ?

(૧) મુક્તાનંદ સ્વામી (૨) બ્રહ્માનંદ સ્વામી (૩) શ્રીજી મહારાજ — ૪૫. **૧**

૪૬. અસેવા તે શું ?

(૧) અયોગ્ય સેવા (૨) ઈચ્છા પ્રમાણે સેવા **(૩) અવગુણ લેવો** — ૪૬. **૩**

૪૭. ''ગુણાતીતં ગુરુ પ્રાપ્ય...'' આ શ્લોક ક્યારે બોલવાનો હોય છે.

(૧) પૂજામાં (૨) જમતાં પહેલાં **(૩) ધ્યેય મંત્ર અને પૂર્ણાહુતિ શ્લોક** — ૪૭. **૩**

૪૮. પરમહંસ તરીકે કેટલા સાધુઓને ભગવાન સ્વામિનારાયણે દીક્ષા આપી ?

(૧) ૫૦૦ (૨) ૧૦૦૦ **(૩) ૩૦૦૦** — ૪૮. **૩**

૪૯. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાના પ્રમુખ કોણ છે ?

(૧) શાસ્ત્રીજી મહારાજ (૨) યોગીજી મહારાજ — ૪૯. **૩**

(૩) પ્રમુખસ્વામી મહારાજ/મહંતસ્વામી મહારાજ

૫૦. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાના મુખ્ય શાસ્ત્ર કયા ?

(૧) વચનામૃત, સ્વામીની વાતો (૨) વચનામૃત, શિક્ષાપત્રી — ૫૦. **૩**

(૩) વચનામૃત, સ્વામીની વાતો, શિક્ષાપત્રી

પ્ર.૨ નીચેના વાક્યો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (✗)તેની નિશાની સામેના ખાનામાં કરો. **[૨૦]**

૧. વેદોમાં આત્મા - પરમાત્માનું જ્ઞાન હોતું નથી. — ૧. ✗

૨. યોગીબાપાએ સંગીત અને સંસ્કૃત પાઠશાળાની શરૂઆત કરી. — ૨. ✓

૩. લાડુદાનજીની એક ઈચ્છા એ હતી કે : શ્રીમદ્ ભાગવત કાળા કપડામાં વીંટેલું હોય. — ૩. ✓

૪. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની દેશ-વિદેશની પ્રવૃત્તિઓ, શાળા - છાત્રાલયોના બાંધકામ - સારસંભાળ તેમજ સંચાલન અને શિષ્યવૃત્તિ દ્વારા શૈક્ષણિક સેવા કરવામાં આવે છે. — ૪. ✓

૫. પ્રમુખસ્વામી મહારાજનું બાળપણનું નામ મૂળજી શર્મા હતું. — ૫. ✗

૬. ગોપાળાનંદ સ્વામી કહે છે કે, ''સમગ્ર બ્રહ્માંડમાં શ્રીજી મહારાજની ઈચ્છા વિના સૂકુ પાંદડુ હલવા સમર્થ નથી. પરંતુ તમારી કૃપા દ્વારા હું જે પણ ઈચ્છું છું તે કરી શકું છું.'' — ૬. ✓

૭. કાવડએ વાંસનું બનાવેલું વાહક છે. — ૭. ✓

૮. શ્રીજીમહારાજ મધરાત્રે તેમના સ્વપ્નમાંથી જાગ્યા અને મુક્તાનંદ સ્વામીને તે સ્વપ્નની જાણ કરી. — ૮. ✓

૯. દંડવત્ એટલે એક પગે ઊભા રહી, બંને હાથ ઊંચા રાખી માળા ફેરવવી. — ૯. ✗

૧૦. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી જે અક્ષરબ્રહ્મ છે, તેમનો જન્મ ૧૭ ઓક્ટોબર, ૧૭૮૫ (વિક્રમ સંવત ૧૮૪૧, આસો સુદ પુનમ) અમદાવાદ, જામનગર જિલ્લામાં થયો હતો. — ૧૦. ✗

૧૧. અહિંસાએ હિંદુ ધર્મના ઘણા બધા સિધ્ધાંતોમાંનો એક સિધ્ધાંત છે. — ૧૧. ✓

૧૨. ઉત્સવ પછી રામાનંદ સ્વામીએ સૌ ભક્તોને કહ્યું, ''સૌ હવે પછી આ સહજાનંદ સ્વામીની આજ્ઞામાં રહેજો. મેં ડુગડુગી વગાડી લીધી. મારું કામ હવે પૂરું થયું!'' **૧૨.** ✓

૧૩. જામનગરના રાજા જામસાહેબ હતા. **૧૩.** ✓

૧૪. દાદાખાચરે ગોપાળાનંદ સ્વામી જેવી યોગની શક્તિ દર્શાવી હતી. **૧૪.** ✗

૧૫. ગૃહત્યાગ કર્યા બાદ ઘનશ્યામ સહજાનંદ સ્વામી તરીકે ઓળખાયા. **૧૫.** ✗

૧૬. આપણે (BAPS) સ્વામિનારાયણ સંસ્થાના અનુયાયી છે. **૧૬.** ✓

૧૭. ભગતજી મહારાજ શાસ્ત્રીજી મહારાજના ગુરુ બન્યા કારણ કે તેમણે સ્વામિ અને નારાયણ, અક્ષર અને પુરુષોત્તમની ઉપાસના સમજાવી. **૧૭.** ✓

૧૮. શ્રીજી મહારાજે ક્યારેય પણ અનંત બ્રહ્માંડના જીવોની મુક્તિ માટે એક સાથે મનુષ્ય દેહ ધાર્યો નથી. **૧૮.** ✗

૧૯. કુસંગરૂપી ઝેર પોતાની અસર તરત જ દર્શાવે છે. **૧૯.** ✓

૨૦. પૂજામાં આપણે દક્ષિણ દિશા તરફ મુખ રાખીને બેસીએ છીએ. **૨૦.** ✗

પ્ર.3 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ૧ કે ૨ વાક્યમાં જવાબ લખો. [૨૦]

૧. પર્વતભાઈને વરાહ અવતારમાં ભગવાન કેવા દેખાતા હશે એવો વિચાર આવ્યો ત્યારે મહારાજે તેમને શેના દર્શન કરાવ્યા ?

જ. **મહારાજે પર્વતભાઈને બધા (૨૪) ચોવીસ અવતારો અને બધા અવતારો શ્રીજીમહારાજમાં (પોતાના સ્વરૂપમાં) સમાઈ ગયા એવા દર્શન કરાવ્યા.**

૨. સાધુ બન્યા પછી ઝીણા ભગતનું નામ શું હતું ?

જ. **ઝીણા ભગતનું નામ સાધુ જ્ઞાનજીવનદાસ રાખવામાં આવ્યું હતું.**

3. મહારાજ અને સ્વામીનું પૂજામાં સ્વાગત કરવા માટે કયો આહ્વાન મંત્ર બોલાય છે ?

જ. **ઉત્તિષ્ઠોત્તિષ્ઠ હે નાથ ! સ્વામિનારાયણ પ્રભો ! ।**
ધર્મસૂનો દયાસિન્ધો સ્વેષાં શ્રેયઃ પરં કુરુ ॥

આગચ્છ ભગવન્ દેવ ! સ્વસ્થાનાત્ પરમેશ્વર ! ।
અહં પૂજાં કરિષ્યામિ સદા ત્વં સમ્મુખો ભવ ॥

૪. તપની માળા એટલે શું ?

જ. **તપની માળા એટલે એક પગે ઊભા રહી, બંને હાથ ઊંચા રાખી ૧ માળા ફેરવવી.**

૫. સહજાનંદ સ્વામીએ, પહેલું વરદાન કયું માંગ્યું ?

જ. **જો કોઈ ભક્તને એક વીંછી કરડવાનું દુઃખ થવાનું હોય; તો તે દુઃખ એને ન થતાં, મને રૂંવાડે રૂંવાડે કરોડ વીંછી જેટલું દુઃખ થાય.**

પ્ર.૪ મુખપાઠ પંક્તિ પૂર્ણ કરો. **[૧૦]**

૧. વંદું શ્રીહરિને સદા, ... કલ્યાણદાતા તમે.

જ. વંદું શ્રી હરિને સદા હૃદયથી, ગુણાતીતાનંદને,
વંદું પ્રાગજી ભક્તને વળી નમું, શાસ્ત્રી મહારાજને;
વંદું શ્રી ગુરુ યોગીજી પ્રમુખજી, સૌના ઉરે જે રમે,
વંદું સંત મહંતસ્વામી ચરણે, કલ્યાણદાતા તમે.

૨. સેવા તો પોતાની .... અવગુણ લેવો.

જ. સેવા તો પોતાની શ્રદ્ધા પ્રમાણે થાય તે કરવી, પણ અસેવા તો ન જ કરવી. તે અસેવા તે શું ? જે અવગુણ લેવો. (૨/૧૩૩)

૩. ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુ .... શ્રી ગુરવે નમઃ ॥

જ. ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુ ર્ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ ।
ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરં બ્રહ્મ, તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ॥

૪. નારાયણ સુખદાતા, ... કોટિ ગયા કાશી...

જ. નારાયણ સુખદાતા, દ્વિજકુળ તનુ ધારી (૨)
પામર પતિત ઉદ્ધાર્યા (૨) અગણિત નરનારી... જય. ૩
નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા, કરતા અવિનાશી (૨)
અડસઠ તીરથ ચરણે (૨) કોટિ ગયા કાશી... જય. ૪

૫. રોજ સવારે પૂજામાં કરવાની પ્રાર્થના ....

જ. હે મહારાજ, હે સ્વામી ! હે મહંતસ્વામી મહારાજ! હું હંમેશાં આપની આજ્ઞા પાળું, ખરાબ કાર્ય ન કરું, આપને રાજી કરી શકું તેવાં બળ-બુદ્ધિ આપજો. કુસંગ થકી રક્ષા કરજો અને સારાનો સંગ આપજો. માતાપિતાની સેવા કરું અને અભ્યાસ બરાબર કરું અને આપનો આદર્શ ભક્ત બનું એવી શક્તિ આપજો.

પ્ર.૫ નીચેના કોઈપણ એક વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૦ થી ૧૨ લીટીમાં) **[૧૦]**

૧. સિંહને વશ કર્યો. **(પાઠ નં. ૫)**

૨. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની સ્થાપના **(પાઠ નં. ૧૫)**

૩. હિન્દુ એટલે ? **(પાઠ નં. ૧)**

(જવાબ માટે યોગ્ય પ્રકરણોનો સંદર્ભ લો.)